

بررسی تکنیک ها و روش های پرورش خلاقیت و اثربخشی آنها در دانش آموزان

رئیس حسن رئیس سعدی^۱، نبیل رئیس سعدی، فاخره رئیس سعدی^۲
۱- دکتری روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.

r_saadiedu@yahoo.com

۲- آموزگار ابتدایی، آموزش و پرورش بندرلنگه

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی تکنیک ها و روش های پرورش خلاقیت و اثربخشی آنها در دانش آموزان بوده است. روش پژوهش از نوع مروری بوده است که با بررسی و مطالعه به روش کتابخانه ای از منابع موجود در حوزه روش های افزایش خلاقیت و جمع بندی آنها توسط پژوهشگر انجام شد. یافته ها نشان داد که پس از شناسایی ویژگی های خلاقانه، انعطاف پذیری، ایده های نو، کیفی شدن ارزیابی نتایج، پرورش تفکر واگرا و ایجاد مدارس خلاق با امکانات به روز می تواند از مهم ترین عوامل پرورش خلاقیت در دانش آموزان باشد. در این بین ایجاد تفکر خلاق و ارائه امکانات آموزشی خلاقانه بیشترین اثرگذاری را در پرورش خلاقیت دانش آموزان داشته است. در نتیجه این پژوهش نشان داد ایجاد محیط خلاقانه، آموزش معلمان در جهت روش های تدریس جدید، ایجاد انگیزش برای تفکر واگرا و انعطاف پذیری در برابر ایده ها در سیستم آموزشی می تواند به پرورش خلاقیت در دانش آموزان کمک کننده و اثربخش باشد.

واژگان کلیدی: تکنیک ها و روش ها، خلاقیت، دانش آموزان.

مقدمه

در سال های اخیر فعال کردن فراگیران در امر یادگیری مورد تأکید نظام آموزشی قرار گرفته است. هدف از فعال کردن فراگیران، پرورش خلاقیت^۱ آنان می باشد. خلاقیت قابل پرورش و رشد است و این امر مستلزم به کارگیری اصول و روش های خاصی است. در این ارتباط روش کار معلم و انتظارات نظام آموزشی از فراگیران باید تغییر یابد. یکی از تغییرات روش تدریس، آموختن مهارت حل مسئله^۲ است (برات^۳، ۲۰۱۶). طرح مسئله و سؤالات انشایی می تواند به فراگیران کمک کند تا ذهن خلاق داشته باشند. در این مقاله راه های پرورش خلاقیت در شاگردان با بهره گیری از روش حل مسئله و طرح سؤالات انشایی مطرح می شود. خلاقیت یک فعالیت فکری و ذهنی است که به عنوان یک نیاز عالی بشری همواره برای انسان در طول زندگی و در تمامی ابعاد مطرح بوده است. خلاقیت تعاریف متفاوت دارد. یکی از تعاریف این گونه بیان می کند که خلاقیت، حل یک مشکل یا سلسله ای از مسائل کوچک و بزرگ است. تعریف دیگر چنین است که: خلاقیت، تحولات دامن دار و جهت دار در فکر و اندیشه انسان هاست، به طوری که فرد توانایی ترکیب عوامل قبلی به طرق جدید را به دست می آورد (حاتمی، ۱۳۸۹).

خلاقیت و پرورش آن اهمیت بسیاری در امر آموزش دارد. معلم در هر مرحله از آموزش می تواند با بهره گیری از طرح مسائل و مباحث برای فراگیران و راهنمایی آنان به پاسخ، خلاقیت را در آنان پرورش دهد. یکی از روش های پرورش خلاقیت، تدریس

^۱ creativity

^۲ problem solving skills

^۳ Brott